Povídky, pohádky a další

6. Jak jsem pracoval na farmě

„Čendo, domluvil jsem ti brigádu u strejdy Václava,“ řekl jednoho dne večer otec.

„A co budu dělat?“ zeptal jsem se.

Strýce Václava jsem vídal tak jednou dvakrát do roka. Žil v jakési vesničce v příhraničí a živil se jako zemědělec a chovatel. Tento otcův bratr se řídil heslem, že ať se děje co se děje lidi potřebují jíst pořád. Václav byl už dobrých dvacet let majitelem malé farmy v Zapadákově.

„Vašek ti ukáže, co budeš dělat,“ řekl otec a přinesl ze skříně své sváteční montérky. „Tady máš moje nejlepší oblečení, aby si o nás nemyslel, že ti nemůžeme dopřát ani slušnej oděv.“

Předal mi pečlivě vyžehlené kalhoty a blůzu s nápisem Formule 1.

„Kdy začnu s prací?“

„Prní prázdninovej den… Strejda Vašek si tě vyzvedne a zase tě doveze zpátky na konci prázdnin.“

Podrobil jsem se vůli svého milovaného táty, neboť byl nejen starší a zkušenější, ale také jsem myslel na to, že příští školní rok jdu k maturitě a chci jít ke zkušební komisi v něčem lepším, než jsou tátovy sváteční montérky. Navíc táta byl přece jen fyzicky vyspělejší než já a dostat od něj pohlavek rozhodně nepatřilo mezi mé oblíbené kratochvíle.

S hlavou plnou dojmů jsem šel spát.

Za několik dnů od té rozmluvy s tátou před náš panelák přijel nádherně

naleštěný poslední model traktoru značky Zetor s valníkem. Strejda ani nevypínal motor. Jen zatroubil na klakson, jehož zvuk vyplašil ptactvo i na druhé straně Plzně. Lidé zvědavě vykoukli z oken svých bytů, jestli se náhodou někde neobjevili fotbaloví fanoušci s velkou zálibou ve vandalismu. Když zjistili, že je to pouze jakýsi zemědělec v traktoru, zase se rychle schovali.

Pochopil jsem, že to přivolání patří mně. S přáním absolutní neviditelnosti a s batohem toho nejnutnějšího jsem seběhl dolů ke vchodu našeho paneláku.

„Čendo, ty jdeš do tanečních?“ zeptal se mě strýc Václav, když jsem nasedl vedle něj.

„Ne,“ odpověděl jsem.

„Ale seš vystrojenej jak do Národního divadla.“

Raději jsem mlčel neboť strýc Václav najel na výmol a já měl pocit že mi to vyrazilo půlku zubů a zpřelámalo dvě žebra.

Za pár hodin jsme dojeli do Zapadákova a strýc mi řekl: „Dneska se ti to bude líbit… Budeš mezi svejma; půjdeš hlídat dobytek na pastvině a v kravíně.“

Václav mě zavedl k sobě domů, kde jsem se převlékl do poněkud horších montérek a obul si holínky. Po chvíli mi strýc ukázal prostor farmy i s vozovým parkem.

Teta Magda mi na svačinu dala „prasečí marmeládu“, jak říkala sádlu se škvarky, a pořádný krajíc chleba.

„Dej si, ať máš dost energie!“ pobídla mě, což nemusela vůbec dělat.

Měl jsem hlad jak špatně placený herec.

Aleš a Jitka, bratranec a sestřenice, oba asi sedmnáctiletí, seděli se mnou a krmili se touž delikatesou. I oni měli celý seznam různých úkolů, které museli splnit. Po svačině odešli za svými povinnostmi.

Strýček mě zavezl traktorem na louku se stádem hovězího dobytka.

„Občas utíkají do silnice, i když jsem nainstaloval elektrickej ohradník… Musíš je od té silnice odhánět!“ poručil Václav a dal mi do ruky bič.

Nemusel mi říkat, co přesně dělat. Pochopil jsem, co je mou povinností. Vystoupil jsem z traktoru. Strejda odjel hned, jak se mé nohy dotkly země.

Opatrně a s velkým respektem jsem procházel mezi jednotlivými kusy zvířat. Krávy mi nejčastěji uhnuly. Telata se držela se svými matkami a býci se pásli jinde, za což jsem byl strýci neskonale vděčný.

Rozhodl jsem se vyzkoušet, jak budou krávy reagovat na můj hlas.

„Hééééj!“ zařval jsem zplna hrdla.

Vedoucí kráva se jen otočila, prohlédla si mě a znovu se věnovala šťavnaté trávě. Telata ke mně naopak přiběhla skoro stejně, jako by je zavolaly jejich mámy. Tak tohle strejda myslel tím, když říkal: „Budeš mezi svejma.“

Přesunul jsem se tak, abych viděl, kam se samice hovězího dobytka pohybují. Krávy šly až příliš blízko k elektrickému ohradníku. Práskl jsem ve vzduchu bičem a zvířata změnila směr.

Se západem slunce jsem pomocí biče a hlasitého volání hnal dobytek

zpátky do kravína.

„Jsem rád, že ti nemusím říkat, kdy máš hnát domů,“ pochválil mě strýc.

Krávy jsem hlídal celý červenec. Strejda mě naučil je i dojit. Dosáhl jsem v této disciplíně takové virtuozity, že jsem několika stisky dokázal přesně namířit proud mléka přímo do tlamiček koček u vrat do kravína.

Začátkem srpna mi chtěl Václav dovolit jezdit s traktorem. Abych mu nezničil jeho nový a velmi oblíbený Zetor, vytáhl z garáže jiný traktor téže značky v poněkud horším stavu.

„S tímhle snad obdělával půdu už Přemysl Oráč,“ poznamenal jsem.

Obluda, která přede mnou stála, vypadala jako exponát z technického muzea. Podobné stroje docela určitě patřily mezi první, jejichž pohon zajišťoval dieselový nebo benzínový motor.

„Kdepak tenhle dědeček sloužil už tvýmu pradědečkovi… Trochu úcty!“

Raději jsem vyšplhal k Václavovi.

„Kam se hrneš, Čendo?“

„Přece řídit traktor.“

„Než s ním vůbec začneš jezdit, musíš se naučit, jak vlastně funguje!“

„Co tím myslíš?“

„Nejdřív ho rozebereme na součástky, a pak ten traktor zase složíme. Budeš to pak zkoušet sám tak dlouho, dokud se ti to nepovede do čtyř

hodin. Teprve pak si zkusíš řízení.“

Tohle mě vyvedlo z míry. Moje technické dovednosti byly sice relativně dobré, ale o traktorech jsem toho věděl poměrně málo.

Václav přinesl bedýnku s nářadím a začali jsme s montováním. Strýc postupně rozebíral stroj, ukazoval mi jednotlivé části a říkal mi, jak se jmenují a jak fungují. Za necelou hodinu z traktoru zůstal vcelku jen podvozek a plechy.

„A teď ti předvedu opačnej postup, ten je trošku horší,“ pravil důležitě strýček.

Vzápětí následovalo něco, co mi svou rychlostí a přesností připomínalo sehranou práci týmu mechaniků při závodech Formule 1. Jenže tady to provedl jediný člověk. Asi za půl hodiny přede mnou zase stál ten překrásný stařičký traktor Zetor.

Musel jsem svou spodní čelist hledat na zemi. Strejda je fakt frajer.

„Teda strejdo, ty válíš,“ obdivoval jsem ho.

„Jak si myslíš, že jsem se dostal k tomu Zetoru, se kterým jsem pro tebe přijel?… Součástka k součástce a traktor je na světě,“ zasmál se Václav a dodal: „A teď ty.“

Předal mi nástroje. Nejistě jsem se chopil nářadí a pokusil se rozebrat traktor. Tahle část měla být podle Václavových slov jednoduchá. Přátelé, nebyla. Nevím, zda jste někdy rozmontovávali traktor, ale mě to šlo pod psa. Za třicet minut usilovné práce jsem byl černý, jako bych se chystal jít na karneval za obyvatele Afriky, a v ruce jsem držel sotva svíčku.

Rozložit celý stroj na prvočinitele mi zabralo čas až do noci. Nakonec

jsem padl únavou na vymontovaném sedadle. Zdál se mi příšerně divoký sen o tom, jak mě ty součástky pronásledují. Běžel jsem nekonečnou ulicí a za mnou v těsném závěsu písty, svíčky, ojnice, sedadlo a volant. Vyděsilo mě to tak, že jsem se probudil a už jsem nedokázal za žádnou cenu usnout.

Pustil jsem se znovu do kompletace rozloženého stroje. Práce mě tak pohltila, že jsem málem přeslechl tetino volání k snídani. najedl jsem se a pokračoval s traktorem. Sestrojení Zetoru mi zabralo čas až do jedenácté hodiny dopoledne.

Minimálně týden jsem se takhle trénoval v rozebírání a sestavování, abych dosáhl kýžených čtyř hodin na obojí.

„Nejsi zas tak nešikovnej, jak vypadáš," uznal Václav, když se mu ukázal, co umím.

Teprve nyní jsem směl sednout za volant. Základní věci jako spojka, brzda, plyn, rychloměr a volant se nacházely zhruba na témže místě jako u osobních automobilů, jejichž ovládání jsem nedávno zvládl. Tuto dovednost potvrzoval rok starý řidičský průkaz skupiny B.

Traktor je trošku jiná kubatura, než je zvykem, a navíc člověk sedí přibližně stejně vysoko jako na koňském hřbetu. Nastartoval jsem motor. Dvakrát zakuckal, zakvílel a zdechl. Znovu jsem zkusil nahodit motor. Tentokrát se mi povedlo uvést pohonnou jednotku do patřičných otáček.

Strýc mi připojil valník se dvěma žlaby na vodu.

„Zavez to na louku, vylož a naplň vodou!" řval na mě, jelikož zvuk motoru silně připomínal vzlétající MIG 21.

Ačkoliv jsem ateista, pro jistotu jsem se tiše pomodlil ke všem svatým,

abych jízdu na tomhle krámu přežil ve zdraví. Za chvíli už jsem rachotil po cestě na louku. Řvalo to, pufalo, poskakovalo a chrchlalo, ale pohybovalo se to.

Zanedlouho jsem se dokodrcal na pastvinu. Seskočil jsem z traktoru a zamířil k valníku. Otevřel jsem postranní část, abych sundal žlaby a umístil je na jejich místo k tisícilitrové nádrži s vodou.

Jak jsem první žlab trochu naklonil, abych ho sesunul dolů, překlopil se onen žlab až moc. Kovový žlab se řítil směrem na mou osobu a já během zlomku sekundy ležel na zemi v kravském finální produktu metamorfózy potravy.

Žlab mi vyrazil dech, a jakmile jsem se pokusil zvednout, podklouzla mi noha a já byl znova na zemi. Tentokrát jsem si do toho kravince sedl celou vahou.

Shodil jsem kovové koryto vedle sebe a opatrně se postavil na nohy. Naštěstí se mi povedlo uhájit rovnováhu a přejít k Zetoru.

Na druhý žlab jsem šel trochu jinak. Vyšplhal jsem se na valník a sesunul koryto shora dolů. Když byly oba žlaby v trávě, seskočil jsem a posunul každý zvlášť k barelu s vodou. Potom jsem oba naplnil tekutinou a uhnul kravám, které se na mě řítily, neboť ucítily vodu.

Po dokončení tohoto úkolu jsem jel ke kravínu.

„Všechno hotovo!“ hlásil jsem strejdovi z traktoru.

„V pořádku, Čendo… Asi bys měl vyhledat sprchu… Táhne se za tebou aroma, že z toho vadne i plevel,“ komentoval Václav.

„Párkrát jsem se trošku blíž seznámil s kravincema,“ zasmál jsem se.

„Jsem rád, že si z toho nic neděláš, ale mazej se umejt, nebo na tebe vemu hadici! Potom se můžeš jít nasvačit!“ poručil Václav.

Poslechl jsem ho a důkladně se osprchoval a vzal si čisté pracovní oblečení.

Během dalších dnů jsem zdokonalil své řidičské dovednosti s tím starým Zetorem a naučil jsem se, jak neuklouznou na zvířecích výkalech.

Zpátky do Plzně jsem se vrátil se třemi tisícovkami a bohatou výslužkou v podobě domácích mléčných i masných výrobků.